

Cédric Pietralunga

Kriget i Ukraina hotar tömma västliga vapenlager

Le Monde, 22 november 2022

Under hösten har det kommit allt fler rapporter (se t ex lästipsen allra sist nedan) om att vapenlagren börjar ta slut i både väst och i Ryssland.

Samtidigt har man i Europa beslutat att kraftigt upprusta de egna krigsmakterna, vilket kommer att kräva en kraftig utbyggnad av vapenindustrierna, vilka i sin tur kommer att tjäna enorma mängder pengar under de kommande åren. Men att öka produktionskapaciteten så att den svarar mot efterfrågan kommer att ta tid, säkerligen flera år. Att västekonomierna på sikt kommer att klara det råder det inget tvivel om, men innan dess kommer det att råda brist på vissa typer av krigsmateriel.

Värre är det med Ryssland, som med sin svaga industriella kapacitet och tekniska efterblivenhet kommer att ha stora problem med att kraftigt utbygga sin krigsindustri, i synnerhet de delar som producerar mer tekniskt avancerade vapensystem. Ryssland kommer därför under de kommande åren vara mycket beroende av utländska leverantörer av vissa komponenter. Kina är nog det enda land som har kapacitet att tillfredsställa de ryska behoven, men de kinesiska ledarna har hittills visat sig ganska kallsinniga till att hjälpa Ryssland med detta. Det är också en viktig orsak till att Ryssland under hösten rekviderat vapen från Belarus, men även vänt sig till Nordkorea för ammunition och till Iran för att få tillgång till drönare och missiler – inga av dessa länder har dock tillräcklig kapacitet för att på sikt lösa Rysslands behov i dessa avseenden.

Den följande artikeln ur franska dagstidningen *Le Monde* diskuterar vapenlagerproblematiken och dess orsaker.

MF

Ovan bildcollage (från Wikipedia) som visar det avancerade amerikansk raketartillerisystemet HIMARS som anses ha spelat stor roll för att ge Ukraina artilleriövertag.

Allt eftersom konflikten pågår och intensifieras töms västliga vapenleveranser och är på väg mot ett kritiskt läge, även i USA. Pentagon ökar beställningarna men att återuppbygga reserverna blir ingen lätt uppgift.

Hur länge kommer Väst att hålla ut? Nio månader efter att den ryska offensiven inleddes ökar oron över om Kyivs allierade ska kunna upprätthålla takten i de vapenleveranser som är avgörande för den ukrainska arméns förmåga att stå emot Moskvas styrkor.

”Västs ammunitionslager är på väg att tömmas oerhört snabbt. I fortsättningen kommer man att få hämta ur de avgörande förråd man behöver för egen del om man vill stödja Ukraina”, varnade Kusti Salm i försvarsministeriet i Estland den 17 november.

Konfrontationen mellan Ryssland och Ukraina har utmålats som den första ”högintensiva” konflikten sedan kalla kriget och har visat sig sluka enorma mängder krigsmateriel. Enligt militära experter avlossade ryssar och ukrainare 60 000 respektive projektiler när striderna var som hårdast i somras – nu har takten minskat till 20 000 respektive 7 000 om dagen, enligt Pentagon. Internetsajten *Oryx*, som gör beräkningar av den materiella förstörelsen på vardera sidan, anger att ryssarna förlorat drygt 1 500 stridsvagnar sedan den 24 februari, dvs hälften av vad man har tillgång till. De ukrainska förlusterna är svårare att beräkna, men även de anses betydande på materielsidan.

För att göda krigets ”högintensiva” vidunder och göra det möjligt för ukrainarna att svara på den ryska eldstormen har Väst öppnat sina stora vapenarsenaler, i första hand då USA, som svarar för två tredjedelar av den militära hjälpen. Pentagon har officiellt levererat över en miljon artillerigranater till Kyiv sedan den 24 februari: 924 000 av 155 millimeters kaliber, 125 000 av 120 millimeter, 180 000 105 millimeter ... Samma gäller de bärbara eldkastare som är så användbara i närstrid. På nio månader har ukrainaren fått nära 50 000 pansarvärnsgranater från USA:s lager, bl a mer än 8 500 Javelin, ett vapen som bidrog till att hejda de ryska stridsvagnarnas framryckning mot Kyiv i början av kriget. Cirka 1 600 missiler av märket Stinger samt nära 3 000 drönare av märket Switchblade och Phoenix Ghost.

Minskade militärutgifter

Resultatet: de västliga reserverna minskar och tillgången på material uppges ha hamnat i ett kritiskt läge, också på andra sidan Atlanten. ”Vissa av USA:s läger har hamnat på den miniminivå som behövs för den egna planeringen och utbildningen”, säger Mark Cancian, forskare vid *Center for Strategic and International Studies* (CSIS), en tankesmedja i Washington, i ett meddelande den 16 september. Enligt denne expert ska USA till Kyiv ha levererat en tredjedel av sina reserver av Javelin- och Stingerrobotar, och förråden av GMLRS-robotar, som ingår i de Himarsrobotar som varit till så stor nytta för ukrainarna ska befinna sig under tryck. ”För att hjälpa Ukraina har USA tömt ut sina egna lager av avgörande vapen”, säger forskarna vid *Center for a New American Security* (CNAS), en annan tanke-smedja i Washington, som specialiserat sig på säkerhetsfrågor, i en rapport den 17 november. Ryssarna har också fått problem och har för sin del blivit tvungna att vända sig till Iran och Nordkorea för att få tag på granater, drönare och missiler.

Hur oroande den utvecklingen än må vara kommer den knappast överraskande. Sedan kalla kriget avslutades och Sovjetunionens fall har Väst bara haft att göra med mindre välutrustade motståndare, som i Irak, Afghanistan, Somalia, Libyen eller Syrien. Följden har blivit att de politiska ledarna fortsatt att minska militärutgifterna i en önskan om att utnyttja freden till att finansiera andra saker. ”Tjugo år av asymmetriska konflikter [...] har lett till beslut som

reducerat viss kapacitet”, medgav Frankrikes överbefälhavare Thierry Burkhard inför nationalförsamlingen den 13 juli.

De minskade militärutgifterna har satt särskilt märkbara spår i västliga militära lager genom att man de senaste decennierna valt att satsa på de mest sofistikerade vapenslagen, som fjärrstyrda missiler och precisionsgranater. Mer effektiva men också dyrare, vilket lett till att generalstaberna minskat volymen i sina beställningar. ”Arméerna i Väst har hemfallit åt illusionen att ersätta stora minskningar med teknologi. Och även om fjärrstyrda vapen varit viktiga i Ukraina har konflikten också visat att klassiska vapentyper som artilleri fortsätter att vara viktiga”, säger Thibault Fouillet, forskare vid *Fondation pour la recherche stratégique* (FRS).

Fylla på reserverna

Ett tecken på den växande oron över vapenlagren är att Pentagon sedan i somras ökar sina order för att fylla på förråden. Den 14 november gav USA:s armé Lockheed Martin en beställning på 521 miljoner dollar för att fylla på lagren av missiler av GMLRS avsedda för Himars. Den 10 november meddelade USA till och med att man planerade att köpa 100 000 granater av 155 millimeters kaliber av Sydkorea för att fylla på sina reserver eller rent av kunna leverera dem direkt till Ukraina – vilket ledde till en polemik i Seoul, som av princip vägrar leverera vapen till länder som befinner sig i krig.

Men det finns ett annat krux. Industrin i väst, vars produktionskedjor minskat allt eftersom de militära beställningarna reducerats, hänger inte med. Enligt analytiker klarar amerikanska Lockheed Martin och Raytheon inte av att tillverka mer än 2 100 Javelinmissiler om året. Dvs om inte produktionskedjorna fördubblas kommer det att ta fyra år för USA:s armé att fylla sina reserver. ”USA har försett Ukraina med utrustning till ett värde av 10 miljarder dollar från sina lager, men bara 1,2 miljarder har satsats på att ersätta dem. När nya kontrakt väl under-tecknats kommer det att krävas många år innan den nya utrustningen är på plats ute bland militära enheter”, påpekar Mark Cancian från CSIS i sin not av den 16 september.

Problemen är emellertid inte av samma dimension för alla typer av ammunition: om Washington hittills levererat 84 miljoner kulor av liten kaliber till Kyiv beräknas den amerikanska industrins produktionskapacitet ligga på drygt 8 miljarder enheter om året. Gott och väl tillräckligt för att tillgodose Ukrainas behov.

”Snabbare procedur”

Frankrike kommer heller inte undan att lagren håller på att tömmas och försöker agera så skyndsamt som möjligt. Regeringen har uppmanat fransk industri att fördubbla produktionen. ”Modeller, rytm och produktionsstandard måste sättas i ett nytt perspektiv”, sade president Emmanuel Macron den 13 juli. I slutet av juli beställde försvarsministeriet 18 kanoner av typ Caesar inom ramen för ”en snabbare procedur” för att ersätta de 18 som tidigare levererats till Ukraina. På tillverkaren Texter ankomma det nu att minska tillverkningstiden från 18 till 12 månader.

En genomgång av vapenindustrin har också inletts i syfte att identifiera de svagaste länkarna och deras behov av stöd. ”Vi behöver vinna tid genom att identifiera flaskhalsarna: cirka 200 företag av sammanlagt 4 000 inom fransk försvarsindustri och som inte klarar av att öka produktionstakten. Vi måste ta reda på om det beror på brist på maskiner, personal eller otillräckliga lager och komma med adekvata svar”, säger medarbetare till försvarsminister Sébastien Lecornu.

Även om företagen säger sig vara redo att svara på regeringens krav är de samtidigt förvånade över hur få beställningar som gjorts av den franska armén. ”Att förstärka produktionskedjorna kräver ibland betydande investeringar. Och företagen kan bara göra det om de känner sig

säkra på att det finns en tydlig plan bakom och det ger staten inte oss för närvarande”, säger chefen för en vapentillverkare. Försvarsministeriet är medvetet om att procedurerna går för långsamt och har lovat att ge garantier för tidpunkter och volymer på beställningar utan att invänta något konkret undertecknande av kontrakt.

Ett tydligt tecken på att Frankrike, och andra länder i väst, är på väg in i en krigsekonomi.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

[Tomma vapenlager i Ukrainakrigets spår](#) och [Kriget i Ukraina tömmer ammunitionslagren i väst](#) (Svt)

[Tomma vapenlager i Ukrainakrigets spår](#) (SvD)

[Ukrainas vapenbehov minskar lagren i väst](#) (Expressen)

[Ryssland: Vapenlager börjar ta slut enl brittisk spionchef](#) (Privata Affärer)